Het “diepste DNA” van de mens in het licht van Paus Franciscus

Het “diepste DNA” van de mens: Een synthese tussen theologie, exegese en paleogenetica in het licht van Paus Franciscus

Door pastoor Geudens, Smakt, 21-11-2026

In de voortdurende zoektocht naar de oorsprong van de mens en de fundamentele oorzaak van onze innerlijke gebrokenheid, lijken theologie en moderne genetica soms in gescheiden werelden te opereren. Toch raakte **Paus Franciscus** tijdens het Hoogfeest van Pinksteren op 15 mei 2016 aan een beeld dat deze twee werelden op intrigerende wijze snijdt. In zijn homilie sprak hij over het kindschap Gods als onze oorspronkelijke bestemming en omschreef dit als **“ons diepste DNA, dat echter geschonden werd”** en herstel behoeft.[1]

Hoewel de paus deze woorden gebruikte als een geestelijke en pastorale metafoor, vormt de gedachte van een oorspronkelijk, maar aangetast “diepste DNA” een opvallend theologisch aanknopingspunt voor de paleochristelijke en genetische hypothesen die op guidobortoluzzi.org worden onderzocht. Dit platform — gewijd aan het werk van Guido Bortoluzzi over de menselijke prehistorie, bijbelse exegese en genetica — diept precies deze spanning uit tussen de geestelijke overlevering van een ‘zondeval’ en de biologische realiteit van de menselijke constitutie.

Hoofdstuk 1: De theologische lijn – Van Augustinus tot Paus Franciscus

De uitspraak van **Paus Franciscus** staat niet op zichzelf, maar wortelt in een eeuwenoude theologische traditie waarin denkers hebben geprobeerd te verklaren waarom de mens een fundamentele innerlijke tweespalt ervaart.

- **De menselijke tweespalt:** Reeds lang voor de ontdekking van de genetica wezen filosofen en theologen op de paradoxale natuur van de mens. Denkers als Blaise Pascal en Joseph de Maistre beschreven de mens als een wezen dat tegelijkertijd naar het verhevene streeft en door zijn eigen beperkingen en neigingen wordt teruggetrokken — de *grandeur et misère* (grootsheid en ellende) van de menselijke conditie.[2]
- **De erfenis van de zondeval:** Kerkvader Sint Augustinus zocht de diepere oorzaak van deze tweespalt in de doorwerking van de erfzonde. Hij sprak in dit verband over een "gebrek in het zaad" (*vitium originis*) en de daaruit voortvloeiende ongeregelde begeerte (*concupiscentia* / *libido*).[3] Hiermee legde hij een verband tussen de morele staat van de mens en diens overgedragen, aangeboren natuur.
- **Het herstel bij Paus Franciscus: Paus Franciscus** vertaalt deze klassieke leerstukken naar een eigentijds, biologisch getint beeld. Door te spreken over een geschonden "diepste DNA" dat door de werking van de Heilige Geest hersteld moet worden, maakt hij voelbaar dat de breuk niet slechts een oppervlakkige, correctbare fout is, maar de kern van de menselijke identiteit raakt.

Hoofdstuk 2: De pauselijke "DNA"-metafoor nader beschouwd

Wanneer we de uitspraken van **Paus Franciscus** over "DNA" naast elkaar leggen — inclusief zijn ochtendmis in Santa Marta op 7 februari 2017, getiteld *Questione*

di dna (Een kwestie van DNA) — wordt de consistentie in zijn pastorale beeldspraak duidelijk. Hij gebruikt het woord “DNA” consequent als een beeld voor oorsprong, identiteit en relationele bestemming, niet als een genetisch technisch begrip.[4]

1. **Gods gave van het “DNA” (Schepping):** In Santa Marta benadrukt de paus dat God de mens allereerst zijn “DNA” geeft in de zin dat Hij ons als zijn kinderen heeft geschapen, naar zijn beeld en gelijkenis. Het is een onverwoestbare relationele blauwdruk.
2. **De schending (Zondeval):** In zijn Pinksterhomilie (2016) stelt **Paus Franciscus** echter vast dat dit kindschap — ons “diepste DNA” — “geschonden werd” door de zonde. De oorspronkelijke harmonie is verstoord.
3. **Het herstel (Verlossing):** De kern van de heilsboodschap is volgens de paus dat de Heilige Geest dit geschonden beeld herstelt. In Christus wordt de mens opnieuw bekleed met de oorspronkelijke waardigheid.

Hiermee bevestigt het leergezag de intuïtie dat de mens niet meer in zijn oorspronkelijke, ongeschonden staat verkeert.

Hoofdstuk 3: Van geschonden code naar hersteld “schoon DNA”

Als we de metafoor van **Paus Franciscus** doortrekken vanuit de biologische realiteit — waarin DNA de blauwdruk is voor het functioneren van het leven — ontstaat een indringend theologische perspectief op de heilsgeschiedenis.

- **De oorspronkelijke blauwdruk:** In het begin, overeenkomstig de staat van de schepping zoals bedoeld door God, bezat de mens een ‘schoon’, ongeschonden geestelijk en existentieel ‘DNA’. Er was volkomen harmonie tussen de Schepper en de schepping.

- **De aantasting van de code:** Door de breuk van de zondeval werd deze oorspronkelijke code, onze blauwdruk, aangetast en vertroebeld. De mens bleef weliswaar verlangen naar zijn oorsprong, maar verloor de mogelijkheid om op eigen kracht deze oorspronkelijke harmonie te herstellen. De hypothese van Guido Bortoluzzi en de exegese van Di Luciano voegen hieraan toe dat deze aantasting wellicht ook fysieke, genealogische en genetische sporen draagt in de prehistorie, voortkomend uit verboden vermenging (*ibridazione*).[5]
- **De verlossing door Christus:** Christus is de 'nieuwe Adam', in wie de oorspronkelijke, ongeschonden menselijke natuur — het zuivere beeld van God — opnieuw zichtbaar en werkzaam is. De verlossing is dan ook geen oppervlakkige correctie, maar een diepgaande herschepping: de omvorming van de aangetaste code naar een hersteld, 'schoon DNA', waarin het kindschap van God opnieuw ten volle tot leven kan komen.

Hoofdstuk 4: De brug naar paleogenetica en de weg van herstel

De verbinding tussen **Paus Franciscus** en het onderzoek op guidobortoluzzi.org ligt niet in het gelijkstellen van theologie aan genetica, maar in de gedeelde erkenning dat de mens niet meer in zijn oorspronkelijke staat verkeert. Waar de homilieën van de paus wijzen op de geestelijke realiteit van deze breuk en het noodzakelijke herstel, biedt het onderzoek van Bortoluzzi en Di Luciano een mogelijk kader om deze theologische noties te aarden in de prehistorische en biologische werkelijkheid.

- **Wetenschappelijke convergentie:** Vanaf 2010 hebben doorbraken in de paleogenetica, met het onderzoek van Svante Pääbo naar archaïsche vermenging (hybridisatie) van de *Homo sapiens*, aangetoond dat onze genetische geschiedenis inderdaad gevormd is door vermenging met

andere mensensoorten.[6] Wat de theologie en traditie aanduiden als een breuk in de oorspronkelijke staat van de mens, wordt op guidobortoluzzi.org in dialoog gebracht met deze wetenschappelijke ontdekking.

- **Nieuwe exegese:** Vanuit de gedachte van een geschonden oorsprong herlezen Di Luciano en Bortoluzzi de Hebreeuwse bronteksten van Genesis. Zij onderzoeken of bijbelse termen die duiden op mens, vlees en bloed — zoals *adam/adama*, *dam* en *tzela* — en de oudtestamentische verboden op 'vermenging' (zoals met de Kanaänieten), niet alleen morele, maar ook genealogische en biologische grenzen beschreven die werden overschreden.[7]
- **Het geestelijk veldhospitaal:** Het herstel van het "diepste DNA" is echter geen automatisch proces. **Paus Franciscus** typeert de Kerk als een "veldhospitaal", gericht op genezing van verwonde mensen.[8] Binnen dit hospitaal vormen de sacramenten de concrete kanalen waardoor het herstel van het "schone DNA" zich voltrekt:
    - **Het Doopsel** vormt het beginpunt van die herschepping: de oude, geschonden mens sterft af en de gelovige wordt opnieuw geboren in Christus, bekleed met de oorspronkelijke waardigheid van kind van God.
    - **De Verzoening (Biecht)** werkt als de geestelijke zuivering van alles wat de innerlijke code steeds opnieuw vertroebelt, verhardt of verwondt.
    - **Het Vormsel** bezegelt en versterkt die vernieuwde identiteit door de kracht van de Heilige Geest — precies de Geest die in Franciscus' Pinksterpreek het geschonden *"diepste DNA"* weer tot leven wekt.

- **De Eucharistie** voedt en onderhoudt dat herstelde leven van binnenuit, doordat de mens steeds dieper wordt opgenomen in het leven van Christus zelf.

Conclusie:

De synthese tussen **Paus Franciscus** en guidobortoluzzi.org laat zien hoe geloof, tekststudie en wetenschap elkaar kunnen verrijken in de zoektocht naar de menselijke identiteit. Waar **Paus Franciscus** het beeld van "DNA" gebruikt om de diepte van onze geestelijke identiteit en het verlangen naar herstel uit te drukken, onderzoekt guidobortoluzzi.org hoe datzelfde spanningsveld zich historisch en biologisch heeft afgetekend. Zo ontstaat er een intrigerende dialoog over de weg terug naar de oorspronkelijke schoonheid van Gods schepping.

Voetnoten en bronvermelding

1. **Paus Franciscus**, Homilie tijdens de Heilige Mis op het Hoogfeest van Pinksteren, Sint-Pietersbasiliek, Vaticaanstad, 15 mei 2016 (gebaseerd op Joh. 14,18: "Ik zal u niet verweesd achterlaten").
2. Blaise Pascal, *Pensées* (1670); Joseph de Maistre, *Les Soirées de Saint-Pétersbourg* (1821).
3. Aurelius Augustinus, *De nuptiis et concupiscentia* (419–421) en *De civitate Dei* (Boek XIV).
4. **Paus Franciscus**, Ochtendhomilie in de Domus Sanctae Marthae (*Questione di dna* / Een kwestie van DNA), 7 februari 2017, gepubliceerd in *L'Osservatore Romano* en op Vatican.va.
5. Guido Bortoluzzi, *Genesi Biblica* / onderzoek naar de prehistorische oorsprong van de mens, en de analyses van Di Luciano hierover, gepubliceerd op guidobortoluzzi.org.

6. Svante Pääbo e.a. (Max Planck Instituut voor Evolutionaire Antropologie), “A Draft Sequence of the Neandertal Genome”, gepubliceerd in *Science*, Vol. 328, Issue 5979 (7 mei 2010).
7. Di Luciano, bespreking van *ibridazione* (hybridisatie) in relatie tot Genesis 1–3 en de oudtestamentische huwelijksvoorschriften op guidobortoluzzi.org.
8. **Paus Franciscus**, Interview met Antonio Spadaro S.J., in *La Civiltà Cattolica* (19 september 2013).

Hieronder vindt u de originele bronteksten van dit artikel

Betreffende Hoofdstuk 1

Het “diepste DNA” van de mens: hoe een metafoor van paus Franciscus samenkomt met het onderzoek op guidobortoluzzi.org

In de zoektocht naar de oorsprong van de mens en de oorzaak van onze innerlijke gebrokenheid lijken theologie en moderne genetica soms twee gescheiden werelden. Toch raakte paus Franciscus tijdens het Hoogfeest van Pinksteren op 15 mei 2016 aan een beeld dat precies op dat snijvlak ligt. In zijn homilie sprak hij over het kindschap Gods als onze oorspronkelijke bestemming en omschreef hij dat als *“ons diepste DNA, dat echter geschonden werd”* en herstel behoeft.[1]
Hoewel de paus deze woorden gebruikte als een geestelijke en pastorale metafoor, vormt die gedachte van een aangetast “diepste DNA” een opvallend aanknopingspunt voor de thema’s die op **guidobortoluzzi.org** worden onderzocht. Op dit platform — dat zich richt op de hypotheses van Guido Bortoluzzi over de

menselijke prehistorie, bijbelse exegese en genetica — wordt precies deze spanning tussen geestelijke overlevering en biologische werkelijkheid uitgediept.

De theologische lijn: van innerlijke tweespalt tot geschonden "DNA"

De uitspraak van paus Franciscus staat niet op zichzelf, maar past in een eeuwenlange traditie waarin denkers en theologen proberen te verklaren waarom de mens een fundamentele innerlijke verdeeldheid ervaart. In de bespreking van het werk van Di Luciano op guidobortoluzzi.org wordt deze lijn helder geschetst:

- **De menselijke tweespalt:** Filosofen als Blaise Pascal en Joseph de Maistre wezen al op de paradoxale natuur van de mens, die tegelijk naar het verhevene streeft en door zijn eigen beperkingen wordt teruggetrokken.[2]
- **De erfenis van de zondeval:** Kerkvader Sint Augustinus zocht de verklaring in de doorwerking van de erfzonde, waarbij hij sprak over een *"gebrek in het zaad"* (*vitium originis*) en de ongeregelde begeerte (*libido/concupiscentia*).[3]
- **Het herstel bij paus Franciscus:** Paus Franciscus vertaalt dit klassieke leerstuk naar een hedendaags beeld. Door te spreken over een geschonden of aangetast *"diepste DNA"* dat door de werking van de Heilige Geest weer hersteld moet worden, maakt hij voelbaar dat de breuk niet slechts een oppervlakkige fout is, maar raakt aan de kern van wie de mens is.

De brug naar guidobortoluzzi.org en de paleogenetica

Waar de homilie van paus Franciscus zich richt op geestelijke vernieuwing, legt het onderzoek op guidobortoluzzi.org de vraag neer of achter deze eeuwenoude theologische en bijbelse beelden ook een concrete, historische en biologische werkelijkheid schuilgaat.

In de analyse op de website vormt de verwijzing naar het aangetaste *"diepste DNA"* de opmaat naar een bredere synthese:

1. **Herlezing van de Hebreeuwse brontekst:** Vanuit deze gedachte van een geschonden oorsprong kijkt Di Luciano opnieuw naar Genesis 1–3 en naar de oudtestamentische waarschuwingen en verboden rondom gemengde huwelijken (zoals in relatie tot de Kanaänieten).[4] Aan de hand van Hebreeuwse kernwoorden — zoals *adam/adama* (mens/aardbodem), *ish/isha* (man/vrouw), *tzela* (rib/zijde), *dam* (bloed) en *mamzer* (bastaard/gemengde afkomst) — wordt onderzocht of de bijbeltekst niet alleen morele, maar ook genealogische en biologische grenzen beschrijft.
2. **Aansluiting bij de paleogenetica:** Vervolgens wordt de verbinding gelegd met de doorbraken in de paleogenetica vanaf 2010, met name het baanbrekende onderzoek van Svante Pääbo naar de vermenging (*hybridisatie* of *ibridazione*) tussen vroege mensensoorten.[5] Wat de traditie aanduidde als een breuk in de oorspronkelijke staat van de mens, wordt hier in dialoog gebracht met de wetenschappelijke ontdekking dat onze genetische geschiedenis inderdaad gevormd is door eerdere vermenging.

Twee talen voor dezelfde menselijke vraag

De verbinding tussen paus Franciscus en guidobortoluzzi.org ligt dan ook niet in het gelijkstellen van een preek aan een genetisch laboratoriumrapport, maar in de gedeelde intuïtie dat de mens niet meer in zijn oorspronkelijke, ongeschonden staat verkeert. Waar paus Franciscus het woord *"DNA"* kiest om de diepte van onze geestelijke identiteit en het verlangen naar herstel uit te drukken, onderzoekt guidobortoluzzi.org hoe datzelfde spanningsveld zich aftekent in de taal van de Hebreeuwse Bijbel, de geschiedenis van het oude Nabije Oosten en het moderne DNA-onderzoek. Zo ontstaat een intrigerende dialoog tussen geloof, tekststudie en wetenschap over wat ons ten diepste tot mens maakt.

Voetnoten en bronvermelding

1. **Paus Franciscus**, *Homilie tijdens de Heilige Mis op het Hoogfeest van Pinksteren*, Sint-Pietersbasiliek, Vaticaanstad, 15 mei 2016 (gebaseerd op

Joh. 14,18: *"Ik zal u niet verweesd achterlaten"*). In deze preek omschrijft de paus het kindschap Gods als ons *"diepste DNA, dat echter geschonden werd"* en door de Heilige Geest wordt hersteld.

2. **Blaise Pascal**, *Pensées* (1670), over de grootsheid en ellende (*grandeur et misère*) van de mens; **Joseph de Maistre**, *Les Soirées de Saint-Pétersbourg* (1821), over de innerlijke verdeeldheid en de erfzonde in de menselijke natuur.
3. **Aurelius Augustinus**, *De nuptiis et concupiscentia* (419–421) en *De civitate Dei* (Boek XIV), waarin de doorwerking van de erfzonde via het menselijk zaad (*vitium originis*) en de ongeregelde begeerte (*concupiscentia* / *libido*) theologisch worden uitgewerkt.
4. **Di Luciano**, bespreking van *ibridazione* (hybridisatie) in relatie tot Genesis 1–3, de oudtestamentische huwelijksvoorschriften en Hebreeuwse semantische verbanden (*adam/adama*, *ish/isha*, *tzela*, *dam*, *mamzer*), gepubliceerd op guidobortoluzzi.org.
5. **Svante Pääbo e.a.** (Max Planck Instituut voor Evolutionaire Antropologie), *A Draft Sequence of the Neandertal Genome*, gepubliceerd in *Science*, Vol. 328, Issue 5979 (7 mei 2010), pp. 710–722 — de baanbrekende studie die aantoonde dat er genetische vermenging (*ibridazione*) heeft plaatsgevonden tussen vroege *Homo sapiens* en archaïsche mensensoorten.
6. **Guido Bortoluzzi**, *Genesi Biblica* / onderzoek naar de prehistorische oorsprong van de mens, archief en artikelen op guidobortoluzzi.org.

Betreffende Hoofdstuk 2

Wanneer we de uitspraken van **paus Franciscus** over **DNA** naast elkaar leggen over meerdere bronnen heen — waaronder zijn Pinksterhomilie uit 2016, zijn ochtendmis in Santa Marta op 7 februari 2017 (*Questione di dna* / *A matter of DNA*) en de besprekingen op **guidobortoluzzi.org** — valt op hoe consequent hij

het woord *"DNA"* inzet als een **spiritueel en relationeel beeld** van oorsprong, identiteit en herstel.

1. Pinksteren 2016: Oorspronkelijke roeping, breuk en herstel

Tijdens het Hoogfeest van Pinksteren op **15 mei 2016** in de Sint-Pietersbasiliek verbindt paus Franciscus het kindschap van God direct aan het beeld van *"DNA"*:

- **De oer-roeping:** Paus Franciscus noemt het kindschap van God onze *"primordiale roeping"* (oorspronkelijke bestemming) en stelt dat wij zijn gemaakt om kinderen van God te zijn — *"het zit in ons DNA"*.
- **De breuk in die relatie:** Tegelijkertijd benadrukt hij dat deze kindsrelatie werd geschonden of verstoord, waardoor het offer van Gods Zoon nodig was om haar te herstellen.
- **Geen wezen, maar herstelde verbondenheid:** Voortbouwend op de belofte *"Ik zal u niet verweesd achterlaten"* (Joh. 14,18) en de brief aan de Romeinen laat hij zien dat de Heilige Geest ons uit de angst en slavernij haalt en ons opnieuw doet leven als kinderen van God.
- **Spanningsveld in de duiding:** In de bespreking van Di Luciano op **guidobortoluzzi.org** krijgt dit motief van een aangetast *"diepste DNA"* een scherpere focus binnen een bredere lijn over menselijke gebrokenheid, de erfenis van de zondeval (zoals bij Augustinus) en de vraag hoe bijbelse teksten en moderne paleogenetica zich tot elkaar verhouden.

2. Ochtendmis van 7 februari 2017 (*Questione di dna*): Drie gaven van de schepping

In zijn ochtendhomilie in de Domus Sanctae Marthae op **7 februari 2017** (opgetekend in *L'Osservatore Romano* en gepubliceerd op Vatican.va onder de titel *Questione di dna* / *A matter of DNA*) werkt paus Franciscus het begrip *"DNA"* uit vanuit de scheppingsverhalen in **Genesis**:

- **Eerste gave: het "DNA" van kinderen van God:** Volgens de paus geeft God de mens allereerst zijn *"DNA"*, dat wil zeggen: Hij maakt ons tot

zijn kinderen, geschapen naar zijn beeld en gelijkenis. Die band blijft bestaan, hoe het kind zich ook ontwikkelt; een vader wacht op zijn kind en verliest die relatie niet uit het oog. Paus Franciscus gaat daarin opvallend ver wanneer hij zegt dat we als kinderen van God in zekere zin *"als goden"* zijn omdat we zijn kinderen zijn.

- **Tweede gave: de aarde als gave én opdracht:** Na de identiteit als kind geeft God de mens de aarde als een *"geschenk"* en een *"taak"* (*lavoro* / werk). Het gaat om heerschappij in de zin van zorg en hoederschap: de schepping laten groeien, behoeden en vrucht laten dragen, in plaats van haar te vernietigen.
- **Derde gave: liefde en wederkerigheid:** Vanuit de schepping van man en vrouw (*"Het is niet goed dat de mens alleen is"*) benadrukt paus Franciscus de liefde en de *"dialoog van de liefde"* als derde fundamentele gave van God.
- **Samenvatting in één kernzin:** God zegt als het ware tegen de mens: *"Jij bent het kind, jij moet dit doen: de schepping behoeden, werken, verdergaan. En liefhebben."*

3. Vergelijking van de bronnen en wat dit betekent voor het dossier

Wanneer we de bronnen naast elkaar zetten, ontstaat een helder onderscheid tussen **de pastorale woordkeuze van paus Franciscus** en **de bredere onderzoekslijn op guidobortoluzzi.org**:

Bron / Context	Kern van het “DNA”-motief	Theologische en inhoudelijke nadruk
Pinksterhomilie (15 mei 2016)	Het kindschap van God zit in ons *“DNA”*, maar werd geschonden en behoeft herstel.	Geestelijke identiteit, verlossing door Christus en vernieuwing door de Heilige Geest.
Ochtendmis Santa Marta (7 febr. 2017 – *Questione di dna*)	God geeft ons zijn *“DNA”* als zijn kinderen, geschapen naar zijn beeld en gelijkenis.	Scheppingsidentiteit als kind, verbonden met de opdracht om de aarde te hoeden en lief te hebben.
Analyse op guidobortoluzzi.org (Di Luciano)	Het aangetaste *“diepste DNA”* als aanknopingspunt voor *ibridazione* (vermenging).	Dialoog tussen traditie, Hebreeuwse bijbelteksten, oude geschiedenis en moderne paleogenetica.

Betreffende Hoofdstuk 3

Van geschonden code naar hersteld “schoon DNA”: de weg terug naar de oorspronkelijke schoonheid van de schepping

Wanneer het beeld van *“DNA”* bij paus Franciscus niet alleen wordt gelezen als een losse pastorale stijlfiguur, maar wordt doorgetrokken vanuit zijn biologische betekenis als blauwdruk van het leven, ontstaat een indringende theologische en symbolische samenhang. In de biologie draagt het DNA de oorspronkelijke informatie voor hoe een organisme bedoeld is te functioneren en tot bloei te komen. Wanneer die code beschadigd raakt of vertroebeld wordt, verliest het organisme zijn oorspronkelijke harmonie. Precies dat spanningsveld vormt de kern van de weg van schepping, breuk en herstel.

1. De oorspronkelijke blauwdruk: “schoon DNA” in Gods schepping

In het begin van de schepping — zoals beschreven in Genesis en aangehaald in paus Franciscus’ overwegingen over het *“DNA”* van Gods kinderen — bezit de mens een ongeschonden geestelijke en existentiële code. Dat oorspronkelijk bedoelde **“schone DNA”** staat voor de mens zoals God hem heeft gewild:

geschapen naar zijn beeld en gelijkenis, in open relatie met de Schepper, in harmonie met de aarde en in zuivere wederkerigheid met de ander.
Er is in die oorspronkelijke staat nog geen sprake van innerlijke tweespalt, geen vertroebeling van de blik en geen breuk tussen wat de mens is en waartoe hij geroepen is. De schoonheid van Gods schepping ligt in die ongerepte samenhang: het ontwerp en de bestemming vallen volledig samen.

2. De aantasting van de code en de verlossing door Christus
Door de breuk van de zondeval — en wat in de bredere analyse op **guidobortoluzzi.org** ook vanuit de thematiek van vermenging en verlies van oorspronkelijkheid wordt bevraagd — raakt dat schone DNA aangetast. De oorspronkelijke code wordt niet volledig uitgewist, maar wel beschadigd en vervormd. De mens blijft weliswaar verlangen naar zijn oorsprong, maar kan op eigen kracht zijn geschonden blauwdruk niet meer herstellen.
Hier ligt de beslissende betekenis van de verlossing door **Christus**. In christologisch perspectief is Christus degene in wie de oorspronkelijke, ongeschonden menselijke natuur — het zuivere, ongerepte beeld van God — opnieuw zichtbaar en werkzaam wordt. Door zijn menswording, kruis en verrijzenis opent Hij de weg terug naar de oorspronkelijke schoonheid van Gods schepping. De verlossing is dan geen uiterlijke pleister op een oude wond, maar een diepgaande herschepping: de omvorming van een aangetaste code naar een **hersteld, schoon DNA**, waarin het kindschap van God opnieuw tot leven komt.
3. Het geestelijk veldhospitaal en de weg van de sacramenten
Die overgang van geschonden naar hersteld *"schoon DNA"* voltrekt zich niet als een abstract idee of een eenmalige intellectuele ontdekking, maar als een concrete weg van genezing. Hier komt een ander bekend beeld van paus Franciscus naadloos samen met het DNA-motief: de Kerk als een **geestelijk veldhospitaal**.
Een veldhospitaal staat midden in de werkelijkheid van verwonding, gebrokenheid en strijd. Het vraagt niet eerst om perfecte gezondheid voordat iemand mag

binnentreden, maar richt zich op eerste hulp, zuivering van wonden en stapsgewijs herstel. Binnen dat geestelijk veldhospitaal vormen de **sacramenten** de weg waarlangs dat herstel van het *"schone DNA"* concreet plaatsvindt:

- **Het Doopsel** vormt het beginpunt van die herschepping: de oude, geschonden mens sterft af en de gelovige wordt opnieuw geboren in Christus, bekleed met de oorspronkelijke waardigheid van kind van God.
- **De Verzoening (Biecht)** werkt als de geestelijke zuivering van alles wat de innerlijke code steeds opnieuw vertroebelt, verhardt of verwondt.
- **Het Vormsel** bezegelt en versterkt die vernieuwde identiteit door de kracht van de Heilige Geest — precies de Geest die in Franciscus' Pinksterpreek het geschonden *"diepste DNA"* weer tot leven wekt.
- **De Eucharistie** voedt en onderhoudt dat herstelde leven van binnenuit, doordat de mens steeds dieper wordt opgenomen in het leven van Christus zelf.

4. Terug naar de oorspronkelijke schoonheid

Zo sluit de cirkel tussen schepping, verlossing en sacramenteel leven. Wat begint als een biologische metafoor voor onze diepste levenscode, wordt een beeld voor de hele heilsgeschiedenis: van het oorspronkelijk bedoelde **schone DNA** in het paradijs, via de verwonding en vertroebeling in de geschiedenis, naar de genezing in het geestelijk veldhospitaal van de sacramenten. Daardoor wordt de mens stap voor stap teruggeleid naar de oorspronkelijke schoonheid van Gods schepping — niet als een nostalgische terugkeer naar het verleden, maar als een door Christus verlost en vernieuwd bestaan.

Betreffende Hoofdstuk 4

Het “diepste DNA” en de weg naar herstel: hoe paus Franciscus, de sacramenten en het onderzoek op guidobortoluzzi.org samenkomen

In de zoektocht naar de oorsprong van de mens en de oorzaak van onze innerlijke gebrokenheid lijken theologie en moderne genetica soms twee gescheiden werelden. Toch raakte paus Franciscus in zijn homilieën — zowel tijdens het Hoogfeest van Pinksteren op 15 mei 2016 als in zijn ochtendoverweging op 7 februari 2017 (*Questione di dna*) — aan een beeld dat precies op dat snijvlak ligt.[1] Wanneer we dat beeld van *“DNA”* doortrekken vanuit zijn biologische betekenis als blauwdruk van het leven, ontstaat een krachtige verbinding tussen de klassieke heilsgeschiedenis en de onderzoekslijn van **guidobortoluzzi.org**, waarin de hypotheses van Guido Bortoluzzi over de menselijke prehistorie, bijbelse exegese en paleogenetica worden verkend.

1. De oorspronkelijke blauwdruk: “schoon DNA” in Gods schepping

In de biologie draagt het DNA de oorspronkelijke informatie voor hoe een organisme bedoeld is te functioneren en tot bloei te komen. Wanneer paus Franciscus spreekt over het *“DNA”* van kinderen van God, verwijst hij naar die oorspronkelijke bestemming van de mens, geschapen naar Gods beeld en gelijkenis.[2]

Dat oorspronkelijk bedoelde **“schone DNA”** staat symbool voor de mens zoals God hem in het begin heeft gewild: in ongeschonden relatie met de Schepper, als zorgzame hoeder van de aarde en in zuivere wederkerigheid met de ander. In die oorspronkelijke staat bestaat er geen innerlijke tweespalt en geen breuk tussen wat de mens is en waartoe hij geroepen is. De schoonheid van Gods schepping ligt in die ongerepte samenhang, waarin ontwerp en bestemming volledig samenvallen.

2. De aantasting van de code: traditie, bijbeltekst en paleogenetica

Die oorspronkelijke harmonie is echter niet intact gebleven. Paus Franciscus benoemt dat expliciet wanneer hij zegt dat ons *"diepste DNA"* werd geschonden en herstel behoeft. Precies op dit punt sluit zijn pastorale beeld aan bij de bredere analyse van Di Luciano op **guidobortoluzzi.org**:

- **De theologische en filosofische lijn:** Denkers als Blaise Pascal en Joseph de Maistre wezen al op de fundamentele innerlijke tweespalt van de mens, terwijl kerkvader Sint Augustinus sprak over een *"gebrek in het zaad"* (*vitium originis*) en de ongeregelde begeerte (*libido/concupiscentia*) als doorwerking van de zondeval.[3]
- **Herlezing van de Hebreeuwse brontekst:** Vanuit diezelfde gedachte van een aangetaste oorsprong kijkt Di Luciano opnieuw naar Genesis 1–3 en naar de oudtestamentische voorschriften rondom gemengde huwelijken (zoals in relatie tot de Kanaänieten).[4] Aan de hand van Hebreeuwse kernwoorden — zoals *adam/adama* (mens/aardbodem), *ish/isha* (man/vrouw), *tzela* (rib/zijde), *dam* (bloed) en *mamzer* (bastaard/gemengde afkomst) — wordt onderzocht of de bijbeltekst niet alleen morele, maar ook genealogische en biologische grenzen beschrijft.
- **Aansluiting bij de paleogenetica:** Vervolgens wordt de brug geslagen naar de paleogenetica vanaf 2010, met name het baanbrekende onderzoek van Svante Pääbo naar de vermenging (*hybridisatie* of *ibridazione*) tussen vroege mensensoorten.[5] Wat in de geestelijke traditie wordt aangeduid als een breuk in onze oorspronkelijke staat, wordt op **guidobortoluzzi.org** in dialoog gebracht met de wetenschappelijke ontdekking dat onze genetische geschiedenis inderdaad gevormd is door vroege vermenging.

De oorspronkelijke code werd daardoor niet volledig uitgewist, maar wel aangetast en vertroebeld. De mens behoudt het verlangen naar zijn oorsprong, maar kan zijn geschonden blauwdruk niet op eigen kracht herstellen.

3. De verlossing door Christus: de weg naar een hersteld "schoon DNA"

Hier ligt de beslissende betekenis van de verlossing door **Christus**. In christelijk perspectief is Christus degene in wie de oorspronkelijke, ongeschonden menselijke natuur — het zuivere, ongerepte beeld van God — opnieuw zichtbaar en werkzaam wordt. Door zijn menswording, kruis en verrijzenis opent Hij de weg terug naar de oorspronkelijke schoonheid van Gods schepping.

De verlossing is daarmee geen oppervlakkige correctie, maar een diepgaande herschepping: de omvorming van een aangetaste code naar een **hersteld, schoon DNA**, waarin het kindschap van God opnieuw tot leven komt.

4. Het geestelijk veldhospitaal en de weg van de sacramenten

Die overgang naar een hersteld *"schoon DNA"* voltrekt zich niet als een abstract idee, maar als een concrete weg van genezing. Hier komt een ander kernbeeld van paus Franciscus samen met het DNA-motief: de Kerk als een **geestelijk veldhospitaal**.[6]

Een veldhospitaal staat midden in de werkelijkheid van verwonding en gebrokenheid. Het vraagt niet vooraf om volmaakte gezondheid, maar biedt directe zorg, zuivering van wonden en stapsgewijs herstel. Binnen dat geestelijk veldhospitaal vormen de **sacramenten** de enige weg waarlangs dit herstel van het *"schone DNA"* zich concreet in de mens voltrekt:

1. **Het Doopsel:** Het beginpunt van de herschepping, waarin de oude, geschonden mens sterft en de gelovige opnieuw geboren wordt in Christus, bekleed met de oorspronkelijke waardigheid van kind van God.
2. **De Verzoening (Biecht):** De voortdurende geestelijke zuivering van alles wat de innerlijke code steeds opnieuw vertroebelt, verhardt of verwondt.
3. **Het Vormsel:** De bezegeling en versterking van die vernieuwde identiteit door de Heilige Geest — precies de Geest die in Franciscus' Pinksterpreek het geschonden *"diepste DNA"* weer tot leven wekt.

4. **De Eucharistie:** Het geestelijk voedsel dat dit herstelde leven van binnenuit onderhoudt en verdiept, doordat de mens steeds nauwer wordt opgenomen in het leven van Christus zelf.

Conclusie: twee talen voor één menselijke bestemming

De verbinding tussen paus Franciscus en **guidobortoluzzi.org** laat zien hoe geloof, tekststudie en wetenschap elkaar kunnen verrijken zonder hun eigen domein te verliezen. Waar het onderzoek op de website de historische, taalkundige en paleogenetische sporen van menselijke vermenging en oorsprong blootlegt, wijst paus Franciscus op de geestelijke weg terug: via Christus, de sacramenten en het geestelijk veldhospitaal van de Kerk, van een aangetaste code naar een **hersteld, schoon DNA** in de oorspronkelijke schoonheid van Gods schepping.

Voetnoten en bronvermelding

1. **Paus Franciscus**, *Homilie tijdens de Heilige Mis op het Hoogfeest van Pinksteren*, Sint-Pietersbasiliek, Vaticaanstad, 15 mei 2016 (gebaseerd op Joh. 14,18: *"Ik zal u niet verweesd achterlaten"*), waarin hij het kindschap Gods omschrijft als ons *"diepste DNA, dat echter geschonden werd"* en herstel behoeft.
2. **Paus Franciscus**, *Ochtendhomilie in de Domus Sanctae Marthae* (*Questione di dna*), 7 februari 2017 (gepubliceerd in *L'Osservatore Romano* en op vatican.va), over de drie scheppingsgaven in Genesis: het *"DNA"* van kinderen van God, de aarde als gave en opdracht, en de dialoog van de liefde.
3. **Blaise Pascal**, *Pensées* (1670), over de grootsheid en ellende (*grandeur et misère*) van de mens; **Joseph de Maistre**, *Les Soirées de Saint-Pétersbourg* (1821), over de innerlijke verdeeldheid in de menselijke natuur; **Aurelius Augustinus**, *De nuptiis et concupiscentia* (419–421) en *De civitate Dei* (Boek XIV), over het *"gebrek in het zaad"* (*vitium originis*) en *libido/concupiscentia*.

4. **Di Luciano**, analyse van *ibridazione* (hybridisatie) in relatie tot Genesis 1–3, de oudtestamentische verboden op gemengde huwelijken en Hebreeuwse woordverbanden (*adam/adama*, *ish/isha*, *tzela*, *dam*, *mamzer*), gepubliceerd op guidobortoluzzi.org.
5. **Svante Pääbo e.a.** (Max Planck Instituut voor Evolutionaire Antropologie), *A Draft Sequence of the Neandertal Genome*, in *Science*, Vol. 328, Issue 5979 (7 mei 2010), pp. 710–722 — onderzoek naar genetische vermenging (*ibridazione*) tussen vroege *Homo sapiens* en archaïsche mensensoorten.
6. **Paus Franciscus**, *Interview met Antonio Spadaro S.J.*, in *La Civiltà Cattolica* (19 september 2013), waarin de paus de Kerk typeert als een *"veldhospitaal na een veldslag"*, gericht op directe genezing en zorg voor verwonde mensen.
7. **Guido Bortoluzzi**, *Genesi Biblica* / onderzoek naar de prehistorische oorsprong van de mens, archief en artikelen op guidobortoluzzi.org.